

konsepsiyasının üç ölçüsünün daxili tarazlığı pozulub"

Azərbaycanın xarici işlər naziri Elmar Məmmədov ATƏT-in Nazirlər Şurasının 22-ci görüşündə çıxış edib.

E.Məmmədov deyib ki, builki Nazirlər Şurası sülh və təhlükəsizliyə ciddi təhdidlərin baş verdiyi bir dövrə təsadüf edir. Türkiyədə və Fransada törədilmiş son terror aktları, iştirakçı dövlətlərin ərazilərinin hərbi işğalı, daimi məcburi köçkün və qaçqınlar böhranı təhlükəsizliyimizə təhdid olmaqda davam edir.

Helsinki Yekun Aktının 40 illiyini qeyd etdiyimiz bir zamanda ATƏT-in fəaliyyətinin gücləndirilməsi üçün təşkilatın prinsiplərinin bir daha təsdiq edilməsindən daha çox iştirakçı dövlətlərin öhdəliklərə əməl etməsinə təmin edəcək praktik ölçülərin müəyyənlişdirilməsinə ehtiyac olmasına barədə ümumi yanaşma var. Bəzilərinin bəyan etdiyinə əksinə olaraq, prinsiplər arasında hər hansı ziddiyyət və ya daxili münaqişə yoxdur. Yekun Aktın tərtib edilməsi tarixinə nəzər salsaq, Avropa qitəsində sülhün qorunub saxlanılmasına dair müfəssəl təhlükəsizlik konsepsiyasının özəyi kimi iştirakçı dövlətlər arasında ərazi bütövlüyü və beynəlxalq səviyyədə tanınmış sərhədlərin güc tətbiqi etmək və ya təhdid etməklə pozulmasından çəkinməyə dair öhdəlik götürülməsinə ehtiyac olması barədə tam konsensus olub. Bu, Yekun Aktın əsas gücü olmaqda da davam edir.

Hazırda ATƏT-in müfəssəl təhlükəsizlik konsepsiyasının üç ölçüsünün daxili tarazlığı pozulub. İnsan hüquqları ölçüsünün təzyiqli aləti kimi yanlış istifadəsinə cəhdlər ATƏT daxilində etimad böhranını yalnız dərinləşdirib. Müvafiq mandatların pozulması və ATƏT-in icraedici strukturunun fəaliyyətində ciddi çatışmazlığın inkarı onların müqabil olmasını sual altına qoyur. İştirakçı dövlət icraedici struktur tərəfindən mandatın ciddi şəkildə pozulmasına dair xəbərdarlıq edirsə, bu məsələ nəzərdən keçirilməli və ATƏT-in maraqları çərçivəsində nizamlanmalıdır. Nazir bu kontekstdə iştirakçı dövlətin seçkilərlə bağlı yardım tipli əməkdaşlıq xahişinə ATƏT-in Demokratik Təsisatlar və İnsan Hüquqları Bürosunun imtinasına nəticəsində yaranmış spesifik vəziyyəti diqqətə çatdırıb. Bildirib ki, ATƏT-in qurumu tərəfindən öz mandatının pozulması DTİHB ilə gələcək əməkdaşlığımızın perspektivlərinə mənfi təsir göstərməyə bilməz. Bu vəziyyət araşdırılmalı və belə insidentlərin gələcəkdə yenidən baş verməsinin qarşısının alınması üçün müvafiq prosedurlar yerinə yetirilməlidir.

Nazir bildirib ki, ATƏT məkanında həlli uzadılmış münaqişələr Avropa qitəsində sülh və təhlükəsizliyə əsas təhdid və çağırış olmaqda davam edir. Təəssüf ki, Bazeldə keçirilmiş son Nazirlər Şurası görüşündən sonra Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsinin nizamlanması prosesində real irəliləyiş olmayıb. Ermənistan ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədr dövlətlərinin prezidentləri də daxil olmaqla, beynəlxalq ictimaiyyətin sülh müqaviləsi üzərində nəticəyönümlü danışıqlara başlanılmasına dair çağırışlarına məhəl qoymur. Ermənistan rəhbərliyi qeyri-qanuni güc tətbiqi və etnik təmizlənmə vasitəsilə yaradılmış davamlı olmayan status-kvonun möhkəmləndirilməsi üçün danışıqlarda iştirak görüntüsü yaradır.

Təcavüzkar və təcavüzün qurbanı olan tərəf "tarazlı" və fərqli qoyulmadan yanaşma heç vaxt arzulan nəticəni verməyəcək. Təcavüzkarın məmnun edilməsi onu yalnız daha da həvəsləndirir.

Misal olaraq Ermənistan tərəfindən Azərbaycan ərazilərinin işğalının möhkəmləndirilməsi məqsədilə beynəlxalq humanitar və insan hüquqlarının açıq şəkildə pozulması ilə zəbt edilmiş ərazilərdə qanunsuz məskunlaşmanın aparılması, infrastrukturun dəyişdirilməsi, qeyri-qanuni olaraq mülkiyyətin, təbii resursların və digər sərvətlərin istismarı və ticarəti qeyd edilməlidir. Bu kontekstdə bu təşkilatın siyasi nizamlanma vasitələrinin işlək saxlanılmasına xidmət edən prinsip və dəyərlərinin müdafiəsi istiqamətində iştirakçı dövlətlərin prinsiplərinin mövqə nümayiş etdirməsi çox vacibdir.

İşğal edilmiş Azərbaycan ərazilərində Ermənistan silahlı qüvvələrinin qanunsuz mövcudluğu istənilən vaxtda gərginliyin artması ilə gözlənilməz fəsadlar doğuraçaq və qeyri-sabitlik yaradacaq amildir. Bununla da münaqişənin nizamlanması BMT Təhlükəsizlik Şurasının 822, 853, 874, 884 sayılı qətnamələrində də tələb olunduğu və ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədrlərinin mandatında da əks olunduğu kimi, Ermənistan qoşunlarının işğal edilmiş Azərbaycan torpaqlarından tamamilə, dərhal və qeyd-şərtsiz çıxarılması ilə başlanmalıdır.

Ermənistanın Azərbaycana qarşı işğalçı siyasətinə son qoyması və Ermənistan qoşunlarının zəbt edilmiş ərazilərimizdən çıxarılması, həmçinin mühüm etimadyaradıcı tədbir olacaq və sülh prosesinin dinamikasını tamamilə dəyişərək Cənubi Qafqaz regionunun hərtərəfli və davamlı inkişafı üçün geniş imkanlar açar bilər. Bu, həmçinin zorla öz evlərindən didərgin salınmış əhəlinin təhlükəsiz və ləyaqətli şəkildə öz evlərinə qayıtmasına, münasibətlərin normalaşmasına, regionda kommunikasiyanın bərpasına, eyni zamanda Azərbaycanın işğal edilmiş Dağlıq Qarabağ regionunun azərbaycanlı və erməni icmasına Azərbaycan daxilində birgə gələcək perspektivlərinin müzakirəsi məqsədilə real, obyektiv şəraitin yaradılmasına yol açacaq. Bu baxımdan Rusiyanın xarici işlər naziri Sergey Lavrov tərəfindən irəli sürülmüş, Minsk qrupunun digər həmsədrliyi tərəfindən dəstəklənmiş ideyalar sülh danışıqlarında irəliləyişə nail olunması istiqamətində çox yaxşı təkan ola bilər.

* * *

Azərbaycanın xarici işlər naziri Elmar Məmmədov ATƏT-in Belqradada keçirilən nazirlər toplantısı çərçivəsində dekabrın 2-də Minsk qrupunun həmsədrləri Ceyms Uorlik (ABŞ), İqor Popov (Rusiya), Pyer Andryö (Fransa) və ATƏT-in fəaliyyətdə olan sədrinin şəxsi nümayəndəsi Anji Kaspşik ilə görüşüb.

Xarici İşlər Nazirliyinin mətbuat xidmətindən bildiriblər ki, görüşdə Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli ilə bağlı Minsk qrupunun həmsədrlərinin vasitəçiliyi ilə aparılan danışıqlar prosesinin cari statusu, qarşıdan gələn dövr ərzində qrupun fəaliyyət proqramı, Azərbaycan və Ermənistan prezidentlərinin görüşünün təşkil edilməsi məsələləri ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

Nazir Elmar Məmmədov münaqişənin BMT Təhlükəsizlik Şurasının müvafiq dörd qətnaməsinə uyğun olaraq Azərbaycanın beynəlxalq səviyyədə tanınmış sərhədləri daxilində, ərazi bütövlüyü və suverenliyi çərçivəsində tezliklə həllinə nail olmaq üçün Minsk qrupu həmsədrlərinin səylərinin artırılmasının vacibliyini vurğulayıb. Nazir əlavə edib ki, münaqişənin həlli üçün ilk növbədə Ermənistan silahlı qüvvələrinin işğal

edilmiş Azərbaycan ərazilərindən çıxarılması təmin olunmalıdır.

* * *

Azərbaycanın xarici işlər naziri Elmar Məmmədov dekabrın 3-də Belqradada Fransanın Avropa məsələləri üzrə dövlət naziri Harlem Desir ilə görüşüb.

Xarici İşlər Nazirliyinin mətbuat xidmətindən verilən məlumata görə, görüşdə Azərbaycan və Fransa arasında ikitərəfli siyasi, iqtisadi və mədəni əlaqələrin davamlı şəkildə inkişafından məmnunluq ifadə olunub.

Nazir E.Məmmədov ölkələrimiz arasında əməkdaşlığın inkişafında Azərbaycanın birinci xanımı, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban Əliyevanın xüsusi rolunu diqqətə çatdırıb.

Görüşdə ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədrlərinin vasitəçiliyi ilə Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli üzrə danışıqlar prosesinə dair fikir mübadiləsi aparılıb.

Harlem Desir Fransanın ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədri kimi münaqişənin sülh yolu ilə həllinin tərəfdarı olduğunu qeyd edərək ölkəsinin bu xüsusda səylərini davam etdirəcəyini bildirib.

Elmar Məmmədov Azərbaycanın Fransanın münaqişənin həlli istiqamətində səylərini alqışladığını qeyd edib. O, Fransa Prezidenti Fransua Ollandın təşəbbüsü ilə 2014-cü ilin noyabrında ATƏT-in Minsk qrupunun digər həmsədr dövlətlərinin iştirakı ilə Azərbaycan və Ermənistan prezidentlərinin Parisdə keçirilməsi görüşünü xatırladı.

Nazir Paris görüşündə müzakirə olunan məsələlərin, xüsusilə Hərtərəfli Sülh Sazişinin hazırlanması istiqamətində konstruktiv addımlar atmaq əvəzinə Ermənistanın tərbiyəçi məqsədlərlə görüşdən dərhal sonra Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərində genişmiqyaslı hərbi təlim keçirdiyini və məlum helikopter insidentinin baş verməsinə rəvac verdiyini vurğulayıb. O, həmçinin prezidentlərin Paris görüşündə Beynəlxalq Qızıl Xaç Komitəsinin xətti ilə itkin düşmüş şəxslər haqqında məlumat mübadiləsi və DNT bazasının yaradılmasına dair razılığın əldə olunmasına diqqət çəkərək, Ermənistanın təcavüzü nəticəsində 4000-dən artıq azərbaycanlının hələ də itkin düşmüş şəxs statusunda olduğunu vurğulayıb.

Görüşdə qarşılıqlı maraq doğuran regional və beynəlxalq məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

* * *

Azərbaycanın xarici işlər naziri Elmar Məmmədov Belqradada keçirilən ATƏT Nazirlər Şurasının 22-ci iclası çərçivəsində dekabrın 3-də Almaniyanın xarici işlər naziri Frank-Valter Ştaynmaye ilə görüşüb.

Xarici İşlər Nazirliyinin mətbuat xidmətindən bildiriblər ki, görüşdə nazirlər Almaniyanın ATƏT-ə sədrlik dövrü üçün gündəliyi və prioritetləri ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb. Elmar Məmmədov Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi barədə son vəziyyətlə bağlı həmkarına məlumat verib. O, münaqişənin həlli prosesində ATƏT-in fəallıq göstərməsinin vacibliyini vurğulayıb və bu xüsusda Almaniyanın ATƏT-ə sədrliyi dövründə mühüm töhfə verə biləcəyinə ümidvarlığını ifadə edib.

Görüşdə, həmçinin iki ölkə arasında ikitərəfli münasibətlərin inkişaf səviyyəsindən məmnunluq ifadə olunub. Bir sıra sahələrdə əməkdaşlığın genişləndirilməsi imkanları müzakirə edilib.